

Ympäristöministeriön rahoitukset maatalouden ympäristötoimiin

[Sivustolta Smart Farming -
moduulit täsmäviljelyyn | Minun
Maailmani](#) (lupa pyydetty)

26.10.2022 Maatalouden ympäristötiedon vaihtopäivät,
Tampere,
Johanna Helkimo, Ympäristöministeriö

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Taustalla globaaleja, EU ja kansallisia tavoitteita maatalouden ympäristöasioissa

YK:n Agenga 2030: painotetaan nälänhädän poistamista, ruokaturvaa ja ravitsemuksen laatua, sekä kestävä maataloutta. EU:n Pellolta pöytään strategia

YK:n ilmastopöytäkirja
EU:n 2030 ilmasto- ja energiavoitteet Kansallinen energia- ja ilmastostrategia Ilmastolaki
Hiilineutraali 2035 mennessä

YK:n luonnon monimuotoisuutta koskevan yleissopimuksen EU:n biodiversiteettistrategia

Meristrategiadirektiivi ja vesipuitelidirektiivi Meren, pinta- ja pohjavesien hyvä tila 2027

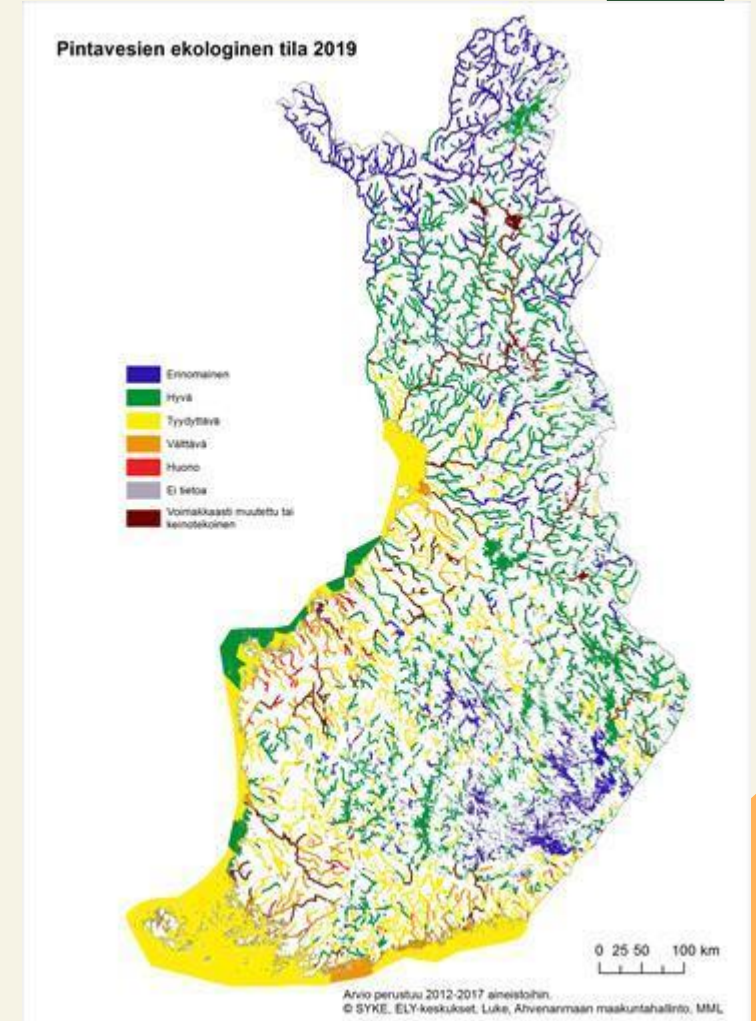
Ympäristöministeriön strategiasta 2035

- Ympäristöön, maaperään, ilmaan ja vesistöihin ei kulkeudu haitallisia päästöjä. Ympäristöriskit ovat hallinnassa.
 - Maatalouden hajakuormitus, maankäytön tehostuminen, päästöt ilmaan tai vesiin, ilmastonmuutos ja kemikalisoituminen eivät enää huononna ympäristön, maaperän ja vesien tilaa. Ne eivät uhkaa luontoa tai haittaa vesien käyttöä ja virkistäytymistä.
 - Haitallisimmat kemikaalit on kielletty ja korvattu turvallisilla menetelmillä. Materiaalikierron ovat haitattomia, eikä jätehuollosta aiheudu päästöjä.
 - Päästöjä ympäristöön ja luontoon on ehkäisty taloudellisilla, oikeudellisilla ja tiedollisilla ohjauskeinoilla.
- Vihreä siirtymä edellyttää rohkeaa ja johdonmukaista yhteiskunnallista päätöksentekoa. Jotta siirtymä onnistuu, tarvitaan kaikilta yhteiskunnan sektoreilta uutta osaamista ja yhteistyötä.

Vesienhoidon suunnittelu ja toimenpiteet

- Vesienhoitosuunnitelmat (2022-2027) hyväksytty 2021 joulukuussa
- Vesienhoidon toimenpideohjelmat
- Hyvä pinta- ja pohjavesien tila 2027
- [Paikkatietoa kaikille avoimesta karttapalvelusta](#)
- Maatalouden toimenpiteet toteutetaan useiden rahoitusten kautta
 - Vesien- ja merenhoidon suunnitelman tavoitteita yhteensovitettu CAPin tavoitteiden kanssa
 - Miten kannustaa niiden toteuttamiseen; kohdennettu riittävä neuvonta ja ohjaus
 - Riittävä vaikuttavuuden seuranta ja tutkimus

Vesienhoidon toimenpiteet maataloussektorille 2022-2027

- Toimenpiteet suunniteltu toimialakohtaisissa asiantuntijaryhmissä
- Lainsäädännön mukaiset perustoimenpiteet ja niiden lisäksi tarvittavat täydentävät toimenpiteet
- Toimenpiteet mitoitettu siten, että vesien hyvä tila voidaan saavuttaa
- Toimenpiteet kohdistettu vesien tilaa uhkaavien paineiden vähentämiseen

Toimenpide	Määrä	Yksikkö	Investointikustannukset yhteensä €	Käyttökustannukset yhteensä €/v	Kokonaiskustannus €/v
Talviaikainen kasvipeite	1588642	ha/v	0 €	77 707 552 €	77 707 552 €
Kasvinsuojeluaineiden käytön vähentäminen ja luonnonmukaisesti viljelty pelto	420066	ha/v	0 €	68 416 965 €	68 416 965 €
Jo käytössä olevien turvepeltojen nurmet	112637	ha/v	0 €	39 422 950 €	39 422 950 €
Maatalouden uudet vesiensuojelumenetelmät (kipsi, rakennekalkki ja kuidut)	664114	ha/kausi	177 856 860 €	140 000 €	30 819 899 €
Kerääjäkasvit	256342	ha/v	0 €	25 634 200 €	25 634 200 €
Suojavyöhykkeet	46176	ha/v	0 €	16 369 018 €	16 369 018 €
Luonnonhoitopeltonurmet ja monimuotoisuuskasvit	83550	ha/v	0 €	14 020 252 €	14 020 252 €
Lannan ympäristöystävälliset levitysmenetelmät	334014	ha/v	0 €	11 711 420 €	11 711 420 €
Maatalouden tilakohtainen neuvonta	17007	hlö/v	0 €	8 683 770 €	8 683 770 €
Kosteikot	5844	ha/kausi	61 828 320 €	2 586 268 €	7 954 487 €
Lannan prosessointi	3000651	kuutio/v	1 500 000 €	5 910 396 €	6 040 633 €
Ehdollisuuden vaatimusten tuottamaton ala	18000	ha/v	0 €	4 050 000 €	4 050 000 €
Säätösalaajitus jo käytössä olevilla turvepelloilla	9382	ha/kausi	36 869 000 €	600 740 €	3 801 879 €
Ravinteiden ja orgaanisen aineksen (sis. lanta) kierrättäminen	103563	ha/v	0 €	3 624 741 €	3 624 741 €
Lannan prosessoinnin investoinnit	93	laitteisto tai laitos, lkm/kausi	20 450 000 €		1 775 562 €
Luonnonmukainen peruskuivatus	381	hankkeiden lkm/kausi	16 662 500 €	0 €	1 446 687 €
Ehdollisuuden vaatimukset	400777		0 €	0 €	0 €
			315 166 680 €	278 878 272 €	321 480 015 €

Maatalouden ohjauskeinot

Hankkeita käynnissä

SYKEN selvityshanke
käynnistymässä

Hanke käynnistymässä

Ohjauskeino	Vastuutahot	Yhteistyötahot
Rahoitetaan maatalouden ravinnepäästöjä vähentävien menetelmien tutkimusta ja kehittämistä ja edistetään niiden käyttöönottoa.	MMM, YM	
Rahoitetaan vesiensuojelurakenteiden toteuttamista tilusjärjestelyn yhteydessä.	MMM	ELYt
Suunnataan CAPin hanketukia vesiensuojelutoimenpiteiden edistämiseen.	MMM	ELYt
Edistetään uusien vesiensuojelukeinojen rahoitusmahdollisuuksia sekä menetelmien pitkäaikaisvaikutusten tutkimusta.	YM, MMM	ELYt, tutkimuslaitokset, hankkeet, yksityiset toimijat
Otetaan käyttöön viljelykiertoa tukevia työkaluja.	MMM	ELYt, neuvojat
Kehitetään tilakohtaista neuvontaa tukemaan paremmin nitraatti-, vesipuite- ja menistrategiadirektiivin tavoitteita ja vaatimuksia.	YM, MMM	Neuvojat
Kehitetään toimintatapamalli kuivatusyhteisöjen toimintaan vesienhallintajärjestelmän toteuttamiseksi.	MMM, YM (rahoitus)	Tutkimuslaitokset
Koulutetaan viljelijöitä luonnonmukaisten vesienhallintamenetelmien käyttöön ja maan rakenteen parantamiseen.	MMM, YM (rahoitus)	Tutkimuslaitokset, neuvojat, hankkeet
Tunnistetaan riskialueet (tulva, eroosio ja happamat sulfaattimaat) pellohkoissa.	MMM, YM	Tutkimuslaitokset (mm. SYKE, Luke, GTK), ELYt
Suunnitellaan ja perustetaan maatalouden vesistökuormituksen seurantaverkosto ottaen huomioon seuraavat tavoitteet: - automaattiseurannan lisääminen - VEMALA-mallin maatalouden kuormitusarvioinnin tarkentaminen edelleen - vesistökuormitukseen ja toimenpiteiden mitoittamiseen kohdistuvien ilmastomuutoksen vaikutusten huomioon ottaminen	YM, MMM (rahoitus)	Tutkimuslaitokset (SYKE, Hankkeet, ELYt)
Kehitetään turvepeltöjen vesiensuojelutoimenpiteitä.	MMM, YM	Tutkimuslaitokset (SYKE, Hankkeet)
Selvitetään ja edistetään toimenpiteitä, joilla voidaan vähentää turvemaiden raivausta pelloksi.	MMM, YM	Hankkeet, Luke
Selvitetään kasvihuonetuotannon vesistövaikutuksia ja niiden vähentämismahdollisuuksia sekä valmistetaan ja julkaistaan ohjeistus.	YM, MMM	Tutkimuslaitokset, ELYt, puutarhatuotannon edurvalvonta
Edistetään pienten eläintilojen ja hevostalien ympäristönsuojelua ja lannan kierrättämistä.	YM	ELYt, kunnat, hankkeet
Kehitetään eläintilojen jaloittelualaisten, ulkotarhojen ja säilörehuvarastojen vesien/nesteiden hallintaa.	YM, MMM	Hankkeet, Luke, ELYt

Pitkäjänteistä vesiensuojelua tulevaisuuteen; vesiensuojelun tehostamisohjelman taustaa

- Vesien- ja merenhoitosuunnitelmat ja niiden päivittäminen kuuden vuoden välein on luonut erinomaisen tietopohjan vesiemme tilasta ja toimenpidetarpeesta.
- Vesien- ja merenhoidon toimeenpanon edistäminen vaatii panostuksia kaikilla toimialoilla ja valtion on näytettävä omilla toimillaan esimerkkiä
 - Ravinteiden kierrätysohjelma 2012 alkaen
 - Hallituksen kärkihankkeet 2016-2019

Vesiensuojelun tehostamisohjelma 2019-2023

Vesiensuojelun tehostamisohjelmaa toteutetaan ympäristöministeriön ja maa- ja metsätalousministeriön yhteistyötä

Vesiensuojelun tehostamisohjelma 2019-2023 (69 M €)

- Vaikuttavia vesitekoja: vähennämme maa- ja metsätalouden ravinteiden joutumista vesiin, kunnostamme vesistöjä, vähennämme haitallisia aineita kaupunkivesistä, saneeraamme Itämeren ympäristölle vaarallisia hylkyjä sekä rahoitamme tutkimusta ja kehitystyötä.
- * Vesien tilan parantaminen on tärkeää luonnon monimuotoisuuden kannalta. Vesien tila vaikuttaa sisävesien, rannikon ja Itämeren luontotyyppeihin ja niiden eliölajeihin sekä luonnon tarjoamiin ekosysteemipalveluihin.

- **Maatalousteema:**

- Kipsi
- Rakennekalkki ja ravinnekuitu valuma-aluekokeet

- **Maa- ja metsätalouden vesienhallinta**

- Koordinaatio vesiensuojelun tehostamisohjelman osalta Pohjois-Pohjanmaan ja Varsinais-Suomen ELY-keskukset

- **Maameri –hanke** Itämeren ja vesientilan selvitykset

- Kerätä tietoa Saaristomeren tilasta ja vesiensuojelutoimien vaikuttavuudesta.
- Tuottaa uutta tietoa ravinnekuormituksen vaikutuksista meriympäristön tilaan Saaristomeren eri osissa
- Vahvistaa mallinnustyökalujen tarkkuutta ja käytettävyyttä ravinnekuormituksen suuruuden ja vaikutusten

Ympäristöministeriö
Miljøministeriet
Ministry of the Environment

Vesiensuojelun tehostamisohjelma: kipsi +Suomen kestävä kasvun ohjelma (RFF)

- Kipsiä on levitetty 2020 ja 2021 Saaristomeren valuma-alueella ja laajennettuna 2022 Länsi—Uusimaalle seka rannikkoalueelle

	Haettu ha 2020	Haettu ha 2021	Haettu ha 2022	Haettu yht. ha	Levitetty tähän menne
Kipsi 1	10 530	8 530	6 390	25 450	21 842
Kipsi 2			31 250	31 250	14 160
			56 700		36 002

- Kipsihaku toteutetaan Varsinais-Suomen ELY-keskuksen kautta.
 - Lisätietoja nettisivuilta: <https://www.ely-keskus.fi/web/kipsinlevitys>
- Haut on olleet kesällä, nyt pohdistaan seuraavia hakuja
- Uudella kipsialueella paljon kiinnostusta kipsille
- Saaristomeren valuma-alueella tarvitaan toimia ja hyvää tiedon välitystä

Kipsin levityksen laajentamiseksi edelleen

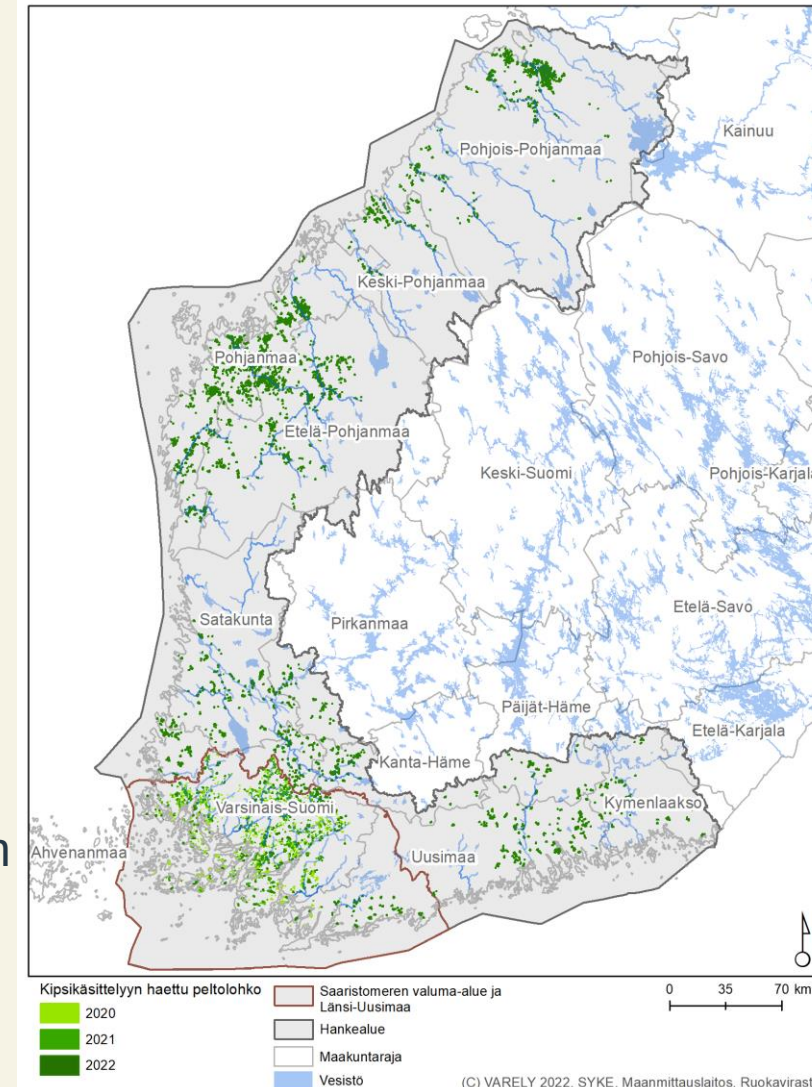
- Kipsikäsittely vähentää fosforin ja orgaanisen hiilen huuhtoumaa pelloilta ainakin

[TIEDOTE SAVIJOEN SAVE2 -hanke 19.10.2022](#)

- Tärkeää kohdennus sekä myös muut toimenpiteet pelloilla

Kipsikäsittelyyn haetut peltolohkot 2020-2022

Maatalouden uudet vesiensuojelumenetelmät: rakennekalkki & maanparannuskuidut

- T&K-hankkeet **rakennekalkin** ja **kuitulietteiden** käytöstä valmistuneet ja opas maanparannusaineiden käytöstä viljelijöille (FI, SV, EN).
- [Kipsi, kuitu ja rakennekalkki-opas viljelijöille](#)
- Maanparannusaineiden vaikutusten seuranta jatkuu.
- Peltojen kipsikäsittely laajenee muille kipsikäsittelyyn soveltuville alueille EU:n elpymisvälineen rahoituksella.
- Uusia toimia ravinnekuitujen ja rakennekalkin käytön edistämiseksi käynnistetään ohjelman loppukaudelle.

Maa- ja metsätalouden vesienhallinta 2020-2023

- Tavoite valuma-aluelähtöisyys, yhteistyön lisääminen ja monitavoitteisuus. 9 M €
 - vesiensuojelua
 - ilmastomuutokseen sopeutumista
 - luonnon monimuotoisuuden säilyttämistä
- Kehitetään **luontopohjaisia vesienhallinnan** ratkaisuja.
- Teeman rahoitus kohdistuu vuosille 2020-2023.
- Esiselvitys Valuma-alueen yhteistyömalli maa- ja metsätalouden vesiensuojelussa Aalto-yliopistossa (2020)
- Rahoitettu SYKEn [Menetelmiä maa- ja metsätalouden kestävään vesienhallintaan \(Valumavesi\)](#), jossa MMM, Salaojituksen tukisäätiö ja MVTT muita rahoittajia (2021 alkaen)
- Avustushaut; 2020 ja 2021: Avustettu mm. toimintamalleja, -menetelmiä, vesienhallinnan työkalupakin rakentamista, esimerkkikohteita, kaksitasouomia, valuma-alue suunnittelua
- Rahoitushaku 18.10-30.11.2022. Haku Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksesta. [Lisätietoa ELY-keskuksen sivuilta](#)
- Valuma-aluepilotit käynnistyy: koordinointi Pohjois-Pohjanmaan ja Varsinais-Suomen ELY-keskukset.
 - Seuraa uutisointia, julkistetaan loppuvuodesta

Saaristomeriohjelma 2021-2027

- Keväällä 2021 Sanna Marinin hallitus käynnisti Saaristomeriohjelman
- Tavoitteena edistää vesiensuojelutoimenpiteitä Saaristomerellä ja poistaa Saaristomeren valuma-alueen haja-kuormitus HELCOM:in hot spot –listalta (Itämeren suurimpien kuormittajien lista).
- Saaristomeri-ohjelmaa ohjaa ministeritason seurantaryhmä
- Ohjelman ensimmäisessä vaiheessa toteutetaan Saaristomeren hot spot –tiekarttahanke
 - Varsinais-Suomen ELY, YM, MMM, TEM, MTK-Varsinais-Suomi, SLC Åboland, LUKE ja SYKE
 - Vuonna 2021 hankkeessa on selvitetty maatalouden vesiensuojelun nykytilannetta ja pullonkauloja
 - Kesällä 2022 valmistui maatalouden vesiensuojelun tiekartta, jonka toimeenpano on alkanut.
 - Lisätietoa:
 - [Saaristomeren Hot Spot -tiekarttahanke - Saaristomeren hot spot -tiekarttahanke - ELY-keskus](#)

Tiekartta

- Maatalouden vesiensuojelun tiekartalla osoitetaan vesiensuojelullisesti merkittävimmät toimenpiteet, joiden toteutuksessa tai rahoituksessa on puutteita
- Tiekartta arvioi toimenpiteiden vaikuttavuutta ja kustannuksia sekä aikatauluttaa maatalouden vesiensuojelutoimenpiteitä vuoteen 2027 asti
- Tiekartta edistää myös kiertotaloutta, yritysten vesivastuullisuutta ja rahoitusmallien kehittämistä
- Tiekartta tarkentaa ja täydentää vesien- ja merenhoidon suunnitelmia
- Tiekartan toteutuksella voidaan saavuttaa 100 000 - 150 000 kg vuosittainen vähennys fosforipäästöissä
- Tiekartan toteutukseen vuosille 2023-2027 tulee varata vähintään 100 milj. euroa

Yhteenveto tiekartan toimenpiteistä

- Toimenpiteisiin liittyy epävarmuustekijöitä sekä rahoituksen että toimintamallin osalta
- Toimenpiteiden rahoitus jatkossa osin kansallisin varoin esim. Vesiensuojelun tehostamisohjelmasta, ja EU:n rahoitusohjelmilla sekä vaikuttavuusperusteisilla rahoitusmalleilla
- Tärkeää varmistaa toimenpiteiden toteutumisen ja vaikuttavuuden kattava seuranta

YM:n ravinteiden kierrätysohjelma (RAKI)

www.ym.fi/ravinteidenkierratys

Ravinteiden kierrätysohjelma Raki www.ym.fi/ravinteidenkierratys

Hankkeet ravinne- ja energiaomavaraisuuden parantamiseksi ravinteita kierrättämällä 2022 - 2025

Tavoitteet

- Parantaa ravinne- ja energiaomavaraisuutta sekä huoltovarmuutta, edistää turvallisten lannoitevalmisteiden valmistamista, mahdollistaa kannattavan kierrätyslannoitemarkkinan syntymistä ja vauhdittaa vihreää siirtymää.

Teemat

- Yhdyskuntajätevesien ja -lietteiden ravinteiden tai ravinteiden ja orgaanisen aineen kierrätys, talteenotto tai hyödyntäminen
- Ravinteiden kierrätyksen symbioosit, joissa toimijat muodostavat kierrätyksen toimintakokonaisuuden hyödyntäen yhdyskuntien ravinnerikkaita jäte- ja sivuvirtoja
- Yhdyskuntien jätevesien energiapotentiaalin hyödyntäminen ja jätevesien käsittelyn energiatehokkuuden parantaminen

Hanketyypit

- Investoinnit ja TKI-hankkeet
- **Ravinteiden talteenoton kehittyneet ja käyttöönottovalmiit tekniikat, turvalliset lopputuotteet, yhteistyö, vaikuttavuus, tutkimus käytäntöön, tietopuutokset**

Määräraha ja tuki-intensiteetti

- 45 miljoonan euroa vuosina 2022 – 2023, käyttö vuoden 2025 loppuun mennessä (15 milj. euroa 2022, 30 milj. euroa 2023)
- Avustuksen tukiprosentti määräytyy avustuksen saajan koon ja hanketyypin (TKI vai investointi) mukaan ja vaihtelee tilanteesta riippuen välillä 20 – 80 %

Kuka voi hakea

- Kunnat, kuntayhtymät ja näiden omistamat yhtiöt ja muut kuntaomisteiset toimijat sekä yritykset, yhdistykset ja muut yhteisöt

Aikataulu

- 1. hakukierros aukeaa lokakuun lopussa, ensimmäiset hankkeet voivat käynnistyä heti/keväällä 2023

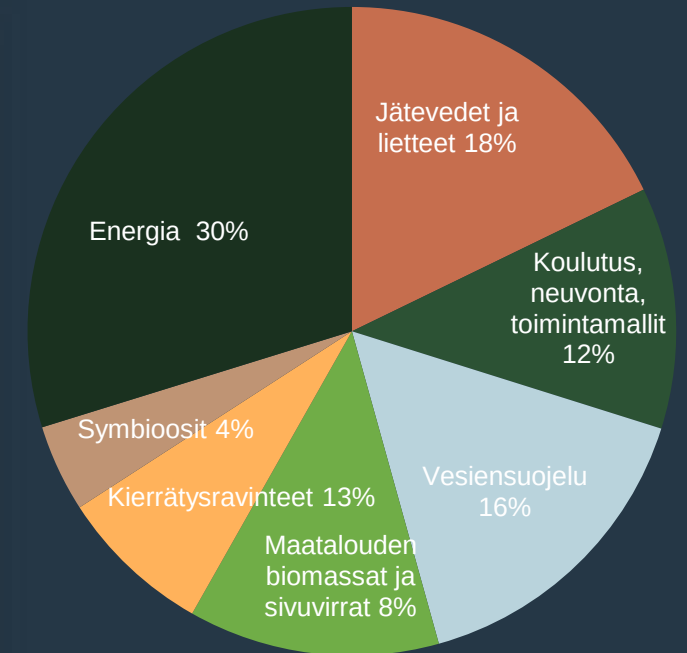

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Tämän jälkeen jatkuva haku, hakemusten käsittely hakukierrosten päättyttyä neljännesvuosittain (31.12, 31.3, 30.6, 30.9)

Hankkeet kartalla

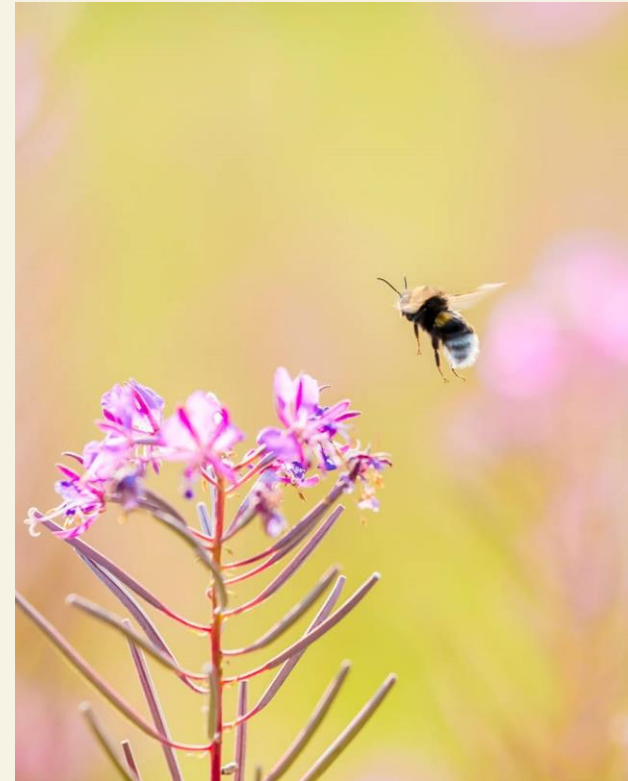
www.ym.fi/ravinteidenkierratys → Rahoitetut hankkeet

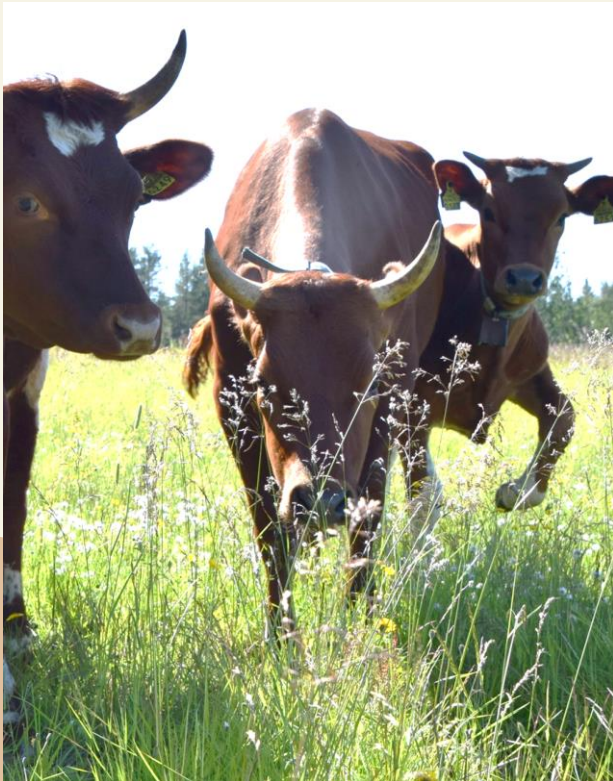
Helmi elinympäristö-ohjelma 2021-2030

- Torjuu luontokatoa: vahvistaa luonnon monimuotoisuutta, turvaa ekosysteemipalveluja, hillitsee ilmastonmuutosta ja edistää siihen sopeutumista.
- Tarve on syntynyt elinympäristöjen vähenemisen ja laadun heikkenemisen myötä.
- Toteutus MMM+ YM yhdessä, rahoitus 75 M €/v
- Ohjelmassa tehdään konkreettisia suojelu- ja hoitotöitä:
 - Soiden suojelu ja ennallistaminen
 - Lintuvesien ja -kosteikkojen kunnostaminen
 - Perinnebiotooppien kunnostaminen ja hoito
 - Metsäisten elinympäristöjen hoito
 - Pienvesien ja rantaluonnon hoito ja kunnostus

Perinnebiotoopit Helmi-ohjelmassa

Marjut Kokko

- Tavoitteena on nostaa hoidettujen perinnebiotooppien ala **52 000** hehtaariin ja taata niiden **laadukas** hoito.
→ Turvataan nykyisin hoidossa olevat perinnebiotoopit ja edistetään uusien alueiden kunnostamista
- Tavoitteen saavuttaminen vaatii CAP-rahoituksen tehokasta suuntaamista perinnebiotooppeihin sekä neuvonnan ja yhteistyön parantamista perinnebiotooppien hoidosta
- CAP-järjestelmän rinnalle on luotu kansallinen tuki-instrumentti perinnebiotooppien alkukunnostukseen

Luonnonsuojelulain tuki perinnebiotooppien kunnostukseen

Marjut Kokko

- Tuen tarkoituksena on kunnostaa yksityismailla sijaitsevia perinnebiotooppeja siten, että kohteiden jatkuva hoito toteutetaan tämän jälkeen pääosin ympäristösopimuksen mukaisella laidunnuksella.
- Tuen myöntö perustuu kokonaisharkintaan perinnebiotooppikohteen arvosta, kunnostuksen kustannuksista ja jatkohoidon järjestymisestä
- Tuki myönnetään tavarana tai palveluna: esimerkiksi raivaus tai aitaus voidaan myöntää ostopalveluna.
- Hakemuksen voi tehdä maanomistaja tai hoitaja maanomistajan suostumuksella.
- Tähän mennessä tukea myönnetty arvokkaimmille kohteille ELY-keskuksen aloitteesta. Jatkuvan haun avautumisesta ilmoitetaan ELY-keskuksen sivuilla:

<https://www.ely-keskus.fi/rahoitus-ja-avustukset>

Kunta- ja Järjestö-Helmi

- Kuntien ja järjestöjen Helmi-elinympäristöjen kunnostushankkeita on rahoitettu jo yli 100 kpl.
- Avustuksia myönnetään konkreettisiin ennallistamis-, kunnostus- ja hoitohankkeisiin ja niiden suunnitteluun suunnittelutyöhön
- Avustusta voivat hakea kunnat, ja muut kuntaomisteiset toimijat sekä yhdistykset ja säätiöt. Hankkeita voidaan toteuttaa myös yhteishankkeina.
- **Kunta- ja Järjestö -Helmen avustushaku on käynnissä 15.9-31.10.2022!**
- <https://www.ely-keskus.fi/kunta-ja-jarjesto-helmi>

Hankkeet 2021

- Kunnat
- Järjestöt

Ajankohtaista YM:ssä

- EU:n maaperästrategia (marraskuun 2021)
 - Maaperänterveyslaki, ->2023
- Luonnonsuojelulaki nyt valiokuntien käsittelyssä, voimaan 1.1.2023
- EU:n luonnon monimuotoisuustavoitteet → Ennallistamislainsäädäntö
- Helcom / Itämeren suojelusopimuksen toimintaohjelman (BSAP) päivitetty
- Rahoitukset jatkossa maatalouden ympäristötavoitteiden eteenpäin viemiseksi
 - Parhaillaan valmistellaan miten näitä asioita rahoitetaan tämän hallituskauden rahoitusten jälkeen. Tavoitteet pitkäaikaisia ja niiden eteenpäin vieminen vaatii rahaa jatkossakin.

*Joirottavasti keskustelut työpajoissa
on innostavia ja uutta luovia.
Yhdessä tehden ja keskustellen voi
syntyä jotain uutta.
Laitetaan ne takataskuun täältä
lähtiessä!*

Johanna Helkimo
erityisasiantuntija, ympäristöministeriö
puh. 029 250 092

etunimi.sukunimi@ym.fi
MILJÖMINISTERIÖ
Ministry of the Environment

Aleksanterinkatu 7, Helsinki | PL 35, FI-00023 Valtioneuvosto | ym.fi

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the
Environment

